

پیغمبرِ حاکم

عقائد در ساری

احکام دینیہی ، اخلاق و فضائل اسلامیہی ، اسلامیّت نقطۂ
نظرندن تربیۂ اجتماعیہ و وطنیہی مصور غایت سادہ یازلمش بر علم حالدرد .

اثر :

احمد جودی

عموم مکاتب ابتدائیہ و رشدیہ صنفلرینہ قبول ایدلمشدر
(رشدیہ صنف دیردرسی کنای)
طابع و ناشری .

درسعادت

کتبخانۂ اسلام و عسکری — ابرہیم حبیبی
— ۴۶ — باب عالی جادہسی — ۴۶ —

۱۳۲۸

شمس مطبعه سی

باب عالی قارشوسنده نومرو ۴۳

باشلانغچ

ئائل اولديغىمىز نعمتلردن دولايى جنساب حقە حمد ايدر
ويىغمىمىز افندىمىز خىضر تىلىلە كىندىسەنە تابع اولان ذاتلەر تەظيم
عرض ايدەرم .

دېن اسلامك تەربىيى — دېنىمىز اولديغىندىن دولايى افتىخار
ايتىمىكە حقلى اولديغىمىز اسلاميت كىرك دىياجە وكىرك آخرتجە
سەئادەتمىزى حاضرلايان وبزە نە صورتلە حقيقى انسان اولەبىلە .
جىكمىزى كوستىن اللەك (جىل جىلالە) بىر قانۇنىدەر .
اودىن بزە اللەى سومكى و آڭا اطاعت ايتىمكى اوكرەتەر .
اودىن ، بزە بىر بىمىزى سومكى امر ايدر . اودىن ، كىندىنى
طانىانلار ارەسەندە قارداشلىق ميدانە كىتىرەر . والحاصل؛ بىتون
انسانلرى حقيقى قارداش ياقىق و بىر بىرلىك قارداش اولدۇقلىرىنى
طانتىدىرىمىق ، ميدانە كىتىرەجىكى صوڭ فائىدەدەر .

قرآن کریم

بزه اسلام دینی بیان ایدن کتاب، جناب حق طرفندن پیغمبریمز حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیمز حضر تلمینه الهام صورتیه جبریل امین واسطه سیله کوندر دکلری کتابدرکه اوده قرآن کریمدر. بوبویوک کتابده وبو مقدس دیننده کرک دنیا و کرک آخرتجه مخناج اولدیغمز شیلر غایت کوزل و آچیق بر صورتده بیان ایدلایکندن بودینی طانیانلرک اوابشیری بیلمسی لازم کلیر. فقط ؛ بونلری اطرافیه بیلمکه هر کسک وقت و خالی مساعده ایته دیکندن اوشیلری بوتون مسلمانلره قیسه جه بیلدیر مک لازمدر .

علم مالک تعریفی — دین مسئله لرینی قیسه جه بیلدیرن کتابلره علم حال دیرلر .

بویله کتابلر بزده ایجه یازلمشدر. بوسفرده موجود اولان عجز ایله برابر اولوتکریمزک ویرکیلرینه (احسان) کووه نه رک و پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمزک روحانیتدن فیض دیله به رک شریعتک بیلدیردیکی مسئله لر دن کچوق هر کسه لازم اولانلرینی قیسه جه و آچیق صورتده یازهرق شو کتابک وجوده کلسنه چالیشلدی.

عمومی مسئله لر

دین اسلامه عائد اولان مسئله لر ایکی قسمدر :
برنججیسی — بیانمه سی و اینانیمه سی لازم کئن مسئله لر در که
بونلری بیلوب اینانمغه و دیلیله سویلیکه (ایمان) دیرلر. مسلمان
اولمغه ده « اسلام » دیرلر.

ایکینجیسی — برنجی قسم مسئله لر بیانوب اینانیلدقندن
صوکره یاپیلمه سی لازم کئن بر طاقم شیردر .

مادامکه بو دین بزى بر آره یه طوپلایه رق بر چوق بو یوک
وای ایشلر یاپدیره جقدر ، اودینی قبول ایده جک کیمسه لرک
اودینه کیرویده اونک امرلرینی یاپه جغم دییه اوستنه آلق (تعهد)
ایچون اودینک اساس و تملى اولان شیرلری بیلمک واونلره
اینانمق، ایناندیغنی دیلیله ده سویله مک لازمدر. اکر بر کیمسه
بونلره اینانمازسه اوکیمسه مسلمان اوله ماز. مسلمانلغک
کوستردیکی کبی اصلنده ده دوغرو اولان شیرله اینانما مزلقله
کفر ایتش یعنی اودوغرو لقلرلی انکار ایتش اولور. حضرت الله
(جل جلاله) هیمزى بو کفردن صاقلاسین آمین .

برنجی قسمه یعنی بزم بیلمه مز لازم اولان شیرله باشلامازدن
اول براهمیتلی مسئله نی سویلیه جکنز اوده اسلامیتده مذهب
مسئله سیدر ؟

مذهب واجتهاد

جناب حق قرآن کریمه کندی سوزلرینک معنایینی
ایچه آکلامغه چالیشماغی امر ایتشدرد. بوچالیشمق مسلمانلره
فرض کفایه ایله فرضدر. فرض کفایه نك معناسی آشاغیده
آکلاتیله جقدر. فقط بوچالیشمق، غایت کوچ اولدیغندن بوتون
مسلمانلر اللهم سوزلرینی ایچه آکلامایه چالیشه مازلر.

بلکه اونی آکلایه حق کیمسه لر مسلمانلرک بویوک علماسیدر.
ایشته، او علمادن بر چوقلری کندی آکلایشلرینی سائر مسلمانلره
سویله مشلر، مسلمانلرک ده بر چوقلری اونلرک آکلایشلرینی
ای بولهرق قبول ایتشلر وایشته بو صورتله مذهبیلر میدانه
کلشدر. دیمک اولیورکه:

مذهب، اسلام علماسندن هر بویوک بیلکیچ کشینک دین
اسلام مسئلهلری حقنده کی اولان آکلایشیدر. قرآن کریمک
معناسی دوغروندن دوغرویه آکلایه رق دین حقنده مسئله لر
چیقارمغه «اجتهاد» وبویله آکلایه رق مسئله چیقاران کیمسه لره
«مجتهد» دیرلر. اولجه ارکک وقادیندن بر چوق اجتهاد ایدن

ذاتلر يتشمشدر . بوجتهدرك آكلايشنى قبول ايدن علمايه ده
مقلد [۱] علما ديرلر .

فقط اينانيله حق مسئلهلرك هر حالده ممكن اولدينى قدر
دليلي ايله اوكره نيلمه سى لازمدر .
اسلاميتده بيلنمه سى لازم كلن مسئلهلر حقنده قبول ايديلن
مذهب ايكيدر :

برنجيسى؛ اهل سنت والجماعتدن [۲] امام منصور ماتريدى
مذهبيدر .

ايكنجيسى؛ ينه اومذهبيدن امام اشعربنك مذهبيدر . عثمانلى
مملكهتلرنده مسلمانلرك برجوغى امام منصور ماتريدى مذهبنى
قبول ايتمش اولدقلرندن بوكتابده بيلنمه سى لازم اولان مسئلهلر
بومذهبه كوره آكلايتيله جقدر .

اسلاميتده ايشله نيلمه سى لازم كلن مسئلهلر ايجون زمامتورده
دوت مذهب وارددر . خنفي، شافعي، مالكي حبهليدر .
عثمانلى مملكهتنده بك چون مسلمانلر خنفي مذهبنى قبول
ايتمش اولدقلرندن ايشله نيمى لازم كلن مسئلهلرده بوكتابده بو
مذهبه كوره بيلديريله جقدر .

[۱] مقلد علما ديمك كندندن بويوك علمانك آكلايشلرني اينى
كوروب قبول ايدن علما ديمكدر .
[۲] اهل سنت والجماعت رسول الله ايله اصحابنك ياپدقلىر كى
ياپان مسلمانلر ديمكدر .

خفي مذهبي علمادن نعمان حضرتلرينك مذهبيدركه بو
ذاته كرك بيلكيسنك و كرك عبادتنك چوقلغندن دولاي امام
اعظم (رضى الله عنه) دينلمشدر . بوذات اك بويوك علمادنر .
بوقاريده سويله ديكمز مذهبلرى قبول ايدنلرك هپسى
مسلماندر و اياي كيمسه لردر . شوقدر و اركه آكلایشده آيريشلردر .
اجتهاد ايدن ذاتلرك آكلایشلرى دوعرو اولدينى حالده اون
ثوابه نائل اولورلر سه آكلایشلرى دوعرو چيقمايان ذاتلرده
بر ثوابه نائل اولورلر .

شریعت

شریعت نه ديمكدر ؟

دين، اللهك (جل جلاله) قانونى ديمك اولدينى باشلانغجده
سويله تشدى .

شریعت سوزى دخى بومعنايى افاده ايدر . بونك ايچون

دينمز و شریعتمز دیرز .

دين هر كسه لازمدر - دنياده يمك ، ايچمك نفس آلمق
كبي هر ياشايان انسانه دين ده لازمدر . نصل كه يمك و ايچمكه انسان
كندينى بسار و اولومدن صاقلارسه دين ايله ده روحنى ، جاتى ،
خويلرينى ، قلبنى ، ناموس و حيثيتنى ، انسان ايچنده كى موقعى
صاقلایه بيلير . دين سز انسان ، انسانلرك ايچنده موقع طوته ماز .

ودینسز اولان کیمسه نك هیچ بر شیدن قورقماسی و اوتانمہ سی
اولمیه جغندن هیچ برسوزینه امنیت ایدیلہ من . خلاصہ ، دینسز
انسانلر هیچ عقلنی قوللانیان یالیکز جسدینه ، حیوانجه یشایشنه
اهمیت ویرن انسان صورتندہ یرادلش طاش و آغاج کی شیلردر .

اسلامیتہ عائد مسئلہ لرك برنجی قسمی

اسلامیتی قبول ایدہ جك هر کیمسه نك بیلمہ سی و اینانمہ سی
لازم کلن شیلر :

ابتدا جناب اللہک وارلغنه ، قرآن کریمده بیان اولنان
صفتلرینه اینانمق صوکره حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) ک
جناب حق طرفندن بز مسلمانلره ای و کوتوبی اوکرتمک
واللہک (جل) کلامنی بزه بیلدیرمک اوزره کوندیرلش پیغمبر
اولدیغنه ، قرآن کریمک الله کتابی اولدیغنه اینانمق و او بو یوک کتابده
کوک ملکلره و کوک باشقه پیغمبرلره و کوکسه باشقه شیلره دائر
بیان بو یوریلان مسئلہ لرك دوعرو اولدیغنی قبول ایتمکدر .
بومسئلہ لری تمامیلہ بیلدیرن علمه (علم کلام) دیرلر .

جناب حقہ عائد بیلکیلر

جناب حق بوتون عالم لری یرادان ، قدرت و حکمتیلہ اونلری
قوللاناتان ، هرشیده ، هر ذرده کندی بو یوکلمکنی ، کندی

لطفی کندی مرحتی کو سترن بر ذاتدر . بوتون دنیا لری یرادان
الله (جل) وار و بر در .

چونکه، دنیا لرك بوقدر یولنده کیتمه سی ، هر شی محتاج
اولدینغه کوره یرادلش اولمی و هر شیئک دائما یرلی یرنده
بولوتما سی حکمت و قدرت صاحبی بر اللهک وار اولدینگی بزه
کوسترر . بوسویله دیکمز شیلر اللهک وارلغنه دلیل اولدینگی کبی
برلکنده دلیلدر . اکر جناب حق بر اولما مش اولسه یدی مطلقا
ایکنجیسی بر زمان و بر مکانده برنجیسنک یایمق ایسته دیکی شیلردن
باشقه برشی یایمق ایسته یه جکدی . و اوزمان هیچ برشی یرلی
یرنده بولونه میه جقدی .

جناب حقک اولی و آخری اولدینگی کبی یرادلش لردن هیچ
برینه بکزه مز . زمان و مکان کبی هیچ برشیئه ده محتاج دکدر .
دیمک که زمان و مکاندن مزهدر . بز بونلری کندی عاجز دوشونجه .
منله ده کوزل آکلایه بیلیرز .

صفات ذاتیه

اللهک (جل) وار و بر اولماسیله اولی و آخری اولما می
و یرادیلان شیلردن هیچ برینه بکزه مه می و هیچ برشیئه ده
محتاج اولما می صفتلرینه « صفات ذاتیه » دیرلر .

صفات ثبوتیه

بوندن باشقه جنات حقك بزم بیلکیمزدن یوکسك اولان
یشایشی، بیلکیمی، ایشتمهسی، کورمسی، ایسته میسی یعنی اراده
بوورماسی هر شیئه قادراولماسی، سویله میسی ویرا تمه سی واردر.
بوسویلدیکمز صفتلره « صفات ثبوتیه » دیرلر .

بز براولان جناب حق آ کلامق و آ کلامق ایچون آنجق
بو کبی صفتلره دوشونمکه واللہک (جل) بویوک قدرتی
کندیمزک ایشتمک، کورمک کبی سوزلریمزله بر آزیجق بیلیمکه
مجبورز . چونکه الهی بیلیمک بز زواللی انسانلر ایچون آنجق
بو قدر ممکن اوله بیلیلر . اونک ایچون ذاتی دوشونمک جائز
دکلدر . بلکه صفتلرینی ویرا تدینی شیرلی آ کلامغه جالیشمق
لازمدر .

الله حقنده یا کلش دویغولر

جناب حقه بز مسلمانلردن ماعدا اول و آخر چوق انسانلر
ایناغمشلسر سده بونلرک بر چوقلری الهی یا کلش آ کلایه رق
یوللرینی صابتمشلردر . مثلا : بعضیلری حاشا جناب حقک اوج
اولدیغنی و یا خود اوغلی وقیزی بولندیغنی یا خود اللریله یا پدقلری
پوتلرک الله شریک اولدیغنی ، و یا بو پوتلرک الله ایله کندیلری

آره سنده واسطه اولدیغنی سویله مشلر، حالاده سویله مکده درلر .
 حال بوکه جناب حق اونلرک دیدیکی کبی اولسه یدی عاجزا اولوردی .
 دنیالری یرادن ذاتک یرادلمشلدن هر جهته یو کسک و هر
 شیئه قادرا و لمی و هیچ بر شیئه محتاج بولونماسی لازم اولدیغنی
 هر دوغرو وایی عقلی (عقل سلیم صاحبی) کیمسه دوشونمکه
 بیله بیلیر . خلاصه ، جناب حق وار و بردر . و هر یرده
 حاضر و ناظر در . هیچ بر شریکی یو قدر و بزم هر یایدیغمزی
 و یاپه جغمزی بیلیر . دعالیمزی ایشیدیر و بزه هر شیده یاردیم
 ایدر . ایشته جناب حقه بویله اینامق جمله انسانلره فرضدر .

ملسکار

جناب حقک بر طاقم مخلوقلری واردر که بونلر یمک ایچمک
 کبی بزم یشایشمزه عاڈشیلردن بری اولوب دائما عبادت ایدرلر
 و جناب حقه هیچ بروقت اطاعتسزلک ایتزلر ، ایشته بونلره
 « ملک » دینیر . بونلردن ملک مقرب دینلن بویوک ملسکارده
 واردر . جبریل امین بونلردندر .

کتابلر و پیغمبرلر حقنده

هر نه قدر انسان عقلیه جناب حقک وارلغنی و برلکنی بیله
 بیایرسده اللهک انساندن نه کبی شیلر یایمه سنی و نه کبی شیلردن

صاقمنسنى ايستەدىكىنى وامرلىرى نەدن عبارت بولنديغى بىلەن .
برده انسانك عقلى كندىسنك محتاج اولديغى شىلىرى تامامىلە آلەحق
(احاطە) قدر قوتلى اولمادىغى كېىرچوق شىلرك آكلاشىلمامسى دە
اوزون زمانە وبويوك كوركولرە لزوم كوستىر . حال بوكە
انسانك محتاج اولديغى شىلىرى اوكرەتجە يەقدر اوزون برزمانك
كچمەسى - انسانلرك كندىلرينە لازم اولان شىلىرى ياپەمدقلىرىدن
دولايى - اونلرك يابوسبوتون يوق (هلاك) اولمىسەنە وياخود
بك بويوك ضررلرە دوشمەسەنە سبب اولور .

جناب حق قارشىسىندە (معروض) بولنديغىمىز بو بويوك
وقورقونچ مسئلە دە دخى بزە آجىيەرق وبزى سوهرك بزە ياردىم
ايتك ايستەمش وبونك ايجون هر ملتدن ، الهامنە لايىق كوردىكى
ذاتلىرى سچەرك اونلرە پيغمبرلك وىرمىشدر . بونلرى دە
كندىنك امر ايتدىكى شىلىرى سائر انسانلرە بىلدىرمكە مأمور
ايتىشدر . وبونلردن بعضىلرينە كتاب دخى احسان بيورمىشدر .

اللهك ويردىكى كتاب نەدر ؟

اللهك ويردىكى كتاب جناب حقىك بيوردىغى شىلىرى
آكلادان آيت كرىمەلرك مجموعىدر . يعنى طوبلوسىدر . اك صوك
كلن كتاب ، بوتون انسانلرك پيغمبرى ؛ پيغمبرىمىز حضرت
محمد (صلى الله عليه وسلم) ە كوندريلىن مبارك قرآن كرىمدركە
بوكتابك حكىمى قيامتە قدر باقى قالەجقدر .

قرآن کریمه اول زمان ایچون اوچ کتاب دها کوندرلدیکی بیلدیرلمشدر. بونلردن برنجیسی تورات در. حضرت مو(ص.ع) ه ویرلمشدر.

ایکنجیسی؛ زبور در. حضرت داود «ص ع» ویرلمشدر. اوچنجیسی؛ انجیل در حضرت عیسی «ص ع» ه ویرلمشدر. بوندن باشقه بعض پیغمبر لره ده صحف دنیان کو چک کتابلر ویرلمشدر.

پیغمبر لر

جناب حقك بیوردقلربی قوللرینه بیلدیرمك ایچون حضرت محمد «صع» دن اول کوندردیکی ذاتلردن [*] بعضیلرینك اسملربی قرآنده بیلدیرمشدر. اونلرده :

آدم ، ادریس ، نوح ، هود ، صالح ، ابراهیم ، لوط ، اسماعیل ، اسحق ، یعقوب ، یوسف ، ایوب ، شعیب ، موسی ، هارون ، ذوالکفل ، داود ، سلیمان ، الیاس ، الیسع ، یونس ، ذکریا ، یحیی ، عیسی علیهم السلامدر .

بوندن باشقه عزیر ، لقمان ، ذوالقرنین علیهم السلام دخی قرآن عظیم الشانده سویله نلش ایسهلرده پیغمبر اولوب اولمادقلری تامیله بیلدیرلما مشدر .

[*] یعنی پیغمبرلردن .

جناب حَقِّك طانتدیرمق ایسته‌دیگی دین نهدر ؟ —
 جناب حَقِّك انسانلره طانتدیرمق ایسته‌دیگی دین ، هر
 زمانده دین اسلامدر . وانسانلری بر امت اوله‌رق یراتمشدر .
 شو قدر وارکه انسانلره هر زمانده آ کلا دقلرینه کوره کتابلر
 و پیغمبرلر کوندرلشدر . بو کتاب و پیغمبرلرله جناب حق انسانلری
 قرآن کریمی طانیه بیلیمک ایچون خاضرله مش و نهایت پیغمبرلرک
 اک بویوکی واک صوکی اولان حضرت محمد « ص ع » ی
 کوندره‌رک کندیسنه قرآن کریمی ویرمشدر .

حضرت محمد « ص . ع » دن صوکره پیغمبر کلیه‌جکی کبی
 قرآن کریمدن صوکره‌ده کتاب کلیه‌جکدر و کله‌سنه‌ده لزوم
 یوقدر . چونکه ، اینجلدن اولکی شریعتده جناب حق انسانلری [۱]
 اوکر نیک ایچون دائماً عدالتله امر ایتش ، انسانلرک کندیلرینه لازم
 اولان شیلره دقت ایتهلری ایچونده « عفو » دن بحث ایدله‌مشدر .
 او وقت انسانلر عفودن بحث ایدلسه‌یدی یا په‌جقلری شیلره
 دقت ایتک مسئله‌لری لایق‌له کندیلرینه اوکره‌تیه‌مزدی .
 فقط ، بوندن صوکره بر طرفدن انسانلر ایلرلیله‌رک
 یالکیز عدالت کندیلرینه یتشمه‌مش ، او بر طرفندن
 فغانی چوغالته‌رق عدالتی فنا بر معناده آ کلامشدر . برده‌پک
 چوق آدم‌لر اوله‌بیلیرکه بیلیمه‌رک و چوق دوشونیمه‌رک بر فنانلق

[۱] عدالتی یعنی هرکسه مستحق اولدیغی شیئی کوسترمکی .

ایدرلر، اکر بونلرک هر برینه لایق اولدقلری جزا کوسترلرک لازم کلسه ایی واصلاح ایدیله بیله جک پک چوق انسانلر بوش بره محو ایدنش اولور . ونصل که اسکی زمانلرده بویله اولور ایدی . حال بوکه یاییلان قباحتدن دولای ویریله جک جزا انسانی محوایتمک ایچون دکل آنحق تربیه واصلاح ایتمک ایچوندور . بونک ایچون جناب حق انسانلره انجیل شریفده چوققه، باغشلامنی، آجیمنی وسومکی اوکرتدی . فقط انسانلرک فنالق ایدنلری یالکز بویله صوجلرینی باغشلامق وکنیدیلرینی سومکلهده اصلاح ایدیله میه جکندن عدالتله عفو ی بریره کتیره رک بونلردن هر برینک یری آیری آیری کوسترن برکتابک کوندرلمه سنه پک چوق احتیاج واردی . بونک اوزرینه جناب حق قرآن کریمی احسان ایله دی .

ایشته ، بونکله محتاج اولدیغمز شیلر تمام اولدی . چونکه یوقاریده سویلندیکی اوزره بو مبارک کتاب محتاج اولدیغمز شیلری یری یرنجه کوسترمکده در . بونک بویله اولدیغنی کندی دوشونجه مزله ده بیله بیلیرز .

شریعت مزله اسکی شریعتلر آره سننده باشقه فرقلرده واردور . اسکی شریعتلر یالکز کوندرلیدی ملتلر ایچون ایدی . حال بو که شریعتمز بوتون انسانلر ایچوندور . شریعتمز قبول ایتمک بوتون انسانلر مجبوردر . شریعتی بیلمه ین وطانیانلره

او کرتمکه چالیشمق هر مسلمانك خصوصیه علمانك بوینك
بورجیدر. قادیلردن هیچ پیغمبر کله مشدر. قادیلر اماملقده
ومسلمانلرک بویوک سیاسی ایشلرنده بولنه مازلر.
بو مسئله بی بتیرمه دن بر شی دها سویلیه جکزه اوده
انسانلر نصل یرادلش وییغمبرلر نصل کوندرلشدر.

دنیاك وانسانك یرادلشی وییغمبرلرک کله سی

جناب حق بو دنیالری، تدریج وتکامل ایله یعنی آغیر
آغیر بویوته بویوته تربیه ایده رک بر قاچ دورده بومکمل حالده
یاراتدی. صوکر ا کنندینه بیلهرک عبادت ایده جک بر شی
یارآتمه سنی ایسته دیده یارادیلانلرک اک شرفلیسی اولق اوزره
انسانی یاراتدی.

اولا بوتون انسانلرک باباسی اولان حضرت آدمی یاراده رق
اوکا لازم اولان شیلری اوکره تدی. واللہک امریله شیطاندن
باشقه بوتون ملکر اوکا سجده ایتدی لر. شیطان اللہک امرینی
دیکله مدیکی ایچون قوغولدی.

صوکر ا حرمی حضرت حوایی یاراتدی. شیطانک اغواسی
اوزرینه هر نصلسه ایدیان خطادن طولایی جنتدن چیقاردیلر.
صوکر ا یر یوزنده اولادلری چوغالدى. بونلردن عائله لر
و صوکر ا ملتلر میدانه کلدی. بو ملتلره اللہک امرینی

بیلدیریمی پیغمبر لر کونده رلدی. اطاعت ایدنلر راحت بولدی. اطاعت ایتمه ینلر قهر ایدلدی. پیغمبرلردن حضرت نوح زماننده عاصیلر چوغالدیغندن بویوک بر طوفان یعنی صوباصاسی اوله رق عاصیلرک هپسی بوغولدیلر. صوکر ا انسانلر نوحک اوچ اوغلی اولان حام، سام یافشدن میدانه کلدکلی ایچون حضرت نوحه انسانلرک ایکنجی باباسی دینیلیر. بوندن صوکراده بر چوق پیغمبر لر کلدی. اطاعت ایدنلر راحت بولوب اطاعت ایتمه ینلر جناب حق طرفندن قهر ایدیلرک انسانلر بویله جه تربیه ایدلدی. بو پیغمبرلردن حضرت ابراهیمک اسماعیل واسحق اسمنده ایکی اوغلی اولوب بونلرده پیغمبر ایدیلر. حضرت اسماعیلک نسلندن پیغمبر مز «ص.ع.» دنیایه کلدی. حضرت اسحقک اوغلی اولان حضرت یعقوبده پیغمبردی. بوکاسرائیل، وسلسله سنه ده، بنی اسرائیل، اوغلری دیرلر.

حضرت یعقوبک اون ایکی اوغلی واردی. بونلر واسطه سیله سلاله سی چوغالدی. حضرت یعقوبک اوغللردن بریسی اولان حضرت یوسفده پیغمبردی.

اللهک «جل...» حکمتیله بو ذات مصره وزیر اولدیغندن پدریله سائر قارده شلریده مصره کیتدیلر و بنی اسرائیل بر چوق زمان مصرده قالدی.

بر و قتلار بنی اسرائیلک مصرده مصرلیلردن بك چوق
فناقلر کورو یورلردی . اوصرده حضرت الله بونلرك ایچندن
حضرت موسی بی پیغمبر کوندره رك بونلری مصرلیلردن
قورتاردی . ومصر پادشاهی اولان فرعون ایله عسکرلرینی قهر
ایله دی . وحضرت موسی یه تورات کوندردی .

بوندن صوکرانی اسرائیل ایچنده ایجه پیغمبر یتشدی .
بونلردن حضرت داووده زبور شریف کوندرلدى .

نهایت صوك زمانلرده بنی اسرائیل کتابلرینی واللهم
بو یوردینی شیلری بوسبوتون اونوته رق یوللرینی صاچتمشلر وایی
خویلری ترك ایدهرك فنا خویلو آدملر اولمشلر وبو یوزدن
بر چوق پیغمبرلری ده اولدیرمشلردی . او وقتده حضرت
عیسی پیغمبر اوله رق کوندرلدى . وکندیسنه اینجیل شریف
ویریلدى . بنی اسرائیل نانکورلق ایدهرك الله قارشى کله کی
چو غالتدیلر وحضرت عیسی بی بیله اولدیرمکه قالقیشدیلر سده
جناب حق حضرت عیسی بی اونلرك الندن قورتاردی واونی
اولومدن محافظه ایتدی . بنی اسرائیلده جزالرینی کوستردی .

بوندن صوکره حضرت عیسی نك دینی طاشیانلرده چوق
فنالق کوردکلرندن کندی دینلرینی باشقه لرینه اوکرده مدکلری
ایچون اودین عادتاً غایب اوله حق بر حاله کلدی . صوکره بر طاقم
آدملر چیتارق حضرت عیسانك دینی دییه هر کسه یاکش

ياكلش شيلر سويلهرك چوق آدملىرى شاشيرتديلر . آرتق انسانلر آره سنده بك چوق آيريلقلر ، دوشمانقلر و فناقلر ميدان آلدى . او فناقلردن قاچنمق ايچون چوللره و كيزلى يرلره كيدن بعض علما آرتق آخر زمان پيغمبرينك كله سنك ياقينلاشديغنى بيلورلر وسويله يورلردى .

پيغمبريمزك طوغوشى

بويله قاريشق بر زمانده ايدى كه حضرت عيسى نك دوغدى . و غندن تخميناً ۵۷۰ سنه صوكره نيسان آينه تصادف ايدن ربيع الاولك اون ايكنجى بازار ايرته سى كيجه سى مكده قریش قبيله سندن و هاشم اولادلرندن قریش قبيله سى رئيسى عبدالمطلبك اوغلى حضرت عبادايله حرمى حضرت آمنه نك اوغلى اولارق پيغمبريمز دنيايه كلدى . قرق ياشنده پيغمبرك ويرلدى . و قرآن كريم آيت آيت كله كه باشلادى . يكرمى اوچ سنه ده تمام اولدى .

هجرت

اون اوچ سنه مكه مكرمه ده نصيحتله انسانلرى اصلاحه چاليشدى ايسه ده بك چوقلرى بونكه اصلاح اولمادى . فناقلى ايلرى كوتورهرك اسلاملره زياده اذيت ايتديلر . و پيغمبرمىز ايچون فنا شيلر نيت ايتديلر سنده جناب حق بونلرك الندى